

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCYJNE ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

BIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI POWIĘCONY SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGĘBIA DĄBRÓWSKIEGO.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: CZĘSTOCHOWA, Ś. p. ALMA N. 2. — TELEFON Nr. 24.
Redaktor naczelny: Józef Kłopotowski, ul. Ś. p. ALMA N. 2, Częstochowa.
Redaktor naczelny i odpowiedzialny za treść: Józef Kłopotowski, ul. Ś. p. ALMA N. 2, Częstochowa.
Redaktor naczelny i odpowiedzialny za treść: Józef Kłopotowski, ul. Ś. p. ALMA N. 2, Częstochowa.
Redaktor naczelny i odpowiedzialny za treść: Józef Kłopotowski, ul. Ś. p. ALMA N. 2, Częstochowa.

Romunikaty urzędowe.

Komunikat niemiecki.

(W. R. T.) Urzędowo donoszą dnia 22 września.

Wschodni plac boju.

Grupa armii feldmarszałka Hindenburga.

Na południowy zachód od Lenne warden nad Dawką wykonali Rosjanie atak. Walka toczy się tam jeszcze. Na wschód od Seneliny, na południowym zachodzie od Dźwina, wdarły się nasze wojska w stanowisko nieprzyjacielskie na szerokości 3 km., wzięli do niewoli 9 oficerów i 2000 żołnierzy, oraz zdobyli 8 karabinów maszynowych.

Na północny zachód i południowy zachód od Okieniany atak nasz postępuje naprzód pomyślnie. Odnek Gawin został przekroczony z obydwóch stron Subotnik. Prawe skrzydło doszło aż do okolic na północny wschód od Nowogrodka.

Grupa armii księcia Leopolda Bawarskiego.

Odnek Mołczadzi został przekroczony także na południowym wschodzie od miejscowości tej samej nazwy. Stanowiska rosyjskie na zachodnim brzegu Myszonki, po obydwóch stronach koła Brzesko-Litewski — Miast zostały zdobyte. Przymocowano wzięto do niewoli 1000 jeńców i zdobyto 5 karabinów maszynowych. Dalej na południu zdobyty został Ostrow po walce w donach miasta.

Wschodni plac boju.

Grupa armii feldmarszałka Macdonalda.

Na wschód od Łęgowy miały miejsce mniejsze walki.

Południowo-wschodni plac boju.

Nie nowego.

Zachodni plac boju.

Pomiędzy Soudhez i Neuville, jakżeś na wschód od Reincourt wykonał Francuzi atak wzdłuż wiozeczki. Ataki zahaczyły się w dżigiu, przed naszymi przeszkodami. W Szampani i na północny zachód od folwarku w Beau—Sejour zostały zburzone silnicownice i ugniatki nowe b. szkodliwa.

Silne patrole, które częściowo przedarły się aż do trzoceji linii nieprzyjacielskiej, pokonały niebezpieczeństwo wziętych na łeb Francuzów, wkradli się wzdłuż jeńców i powrócili w myśl rozkazu do naszych stanowisk.

Lotawie angielski został zestrzelony przez niemieckiego lotnika pod Vallar, na wschodzie od Neuville. Kierownik zabity, obserwator ranny został wzięty do niewoli.

Naczelne dowództwo armii.

Komunikat austriacki.

WIEDEN. (W. B. T.) Urzędowo donoszą 21 września:

Rosyjski plac boju.

Ponownie ataki rosyjskie na stanowiska nasze w okręgu na wschód od Łucka zostały odparte.

Nad lkwą krzyżową ogień naszych baterii zniósł oddziały nieprzyjacielskie, które uładowy stanęły bliżej na zachodnim brzegu rzeki. Potem dalej wzrosłaje przemięt na północnym wschodzie spokojnie. Polowanie jest zupełnie niezmienione.

Włoski plac boju.

W południowym Tyrolu nasze najsilniejsze działo otworzyło ogień na obszarze przez nieprzyjacielskie miejscowości, oraz na jege stacji wka. i b. t. w obrębie Sera Valle, na północ od Ala.

Przed naszym stanowiskiem granicznym na Coston (paskowizna w Wiprent) Włosi jak zwykle zostali odparci.

Dzisiejsza sytuacja.

Także i twierdza Belgrad znajdowała się w naszym ogniu — pisał znów komunikat austriacki.

Nie miała wczoraj pod słońcem, a jednak są rzeczy wiecej i ogniotrwałe. Oto rok temu, kiedy Austria postanowiła ukarać nietyko zdradziecką, lecz i zuchwałą opozycję Miłoszów i Lasarów, zaczęła od uderu w starożytną Singidunum, wliczoną w międzywojenną Szwabę do Dunaju, a więc i w serce, którym jest raczej Nisz, niż w głowę Serbji, bo w Belgrad, dzisiejszą stolicę Piotta, Karageorgiewicza. Wnet nad koniakiem, zbroczonym krwią zamordowanego króla Aleksandra i królowej Dragi, zaczęły padać szrapnele.

Od tej pory na północ — wecho dzie i zachodzie zajęły Niemcy: Belgję i kawał Francji, Polskę rosyjską, Rumunję, kawał Litwy i Włochy, a na granicy serbsko austriackiej uparcie grzmia armaty i padały podiski. Co pewien czas komunikaty przypominają nam o bombardowaniu Belgradu od sierpnia roku przeszłego, o miasto, pamiętne zawartym w grudniu 1899 roku „wiecznym pokojem” trwa w „wiecznej wojnie”, jak Rosja i Turcja, mocarstwa, które ongi na jego gruncie tak nie trwały, chociaż „wieczny” pokój zawarty.

Patrzeć w przyszłość, czy wstępc pamięć sięgała, nie znajdujemy zatem nie istotnie wczoraj, raczej wszystko zmienne, z wyjątkiem właśnie bombardowania Belgradu, które świadczy o upierze Serbów i stałości zamiarów austro-węgierskich i stałości paszcz ustawił na przed cielestwy brzegu błękitnego Dunaju mozdżary.

Oto gdzie nastąpiło zniszczenie marzeń i pragnień Teofrasta Parcelasa. W chwili, kiedy od lat kilkuset w roach się rozszarpały średnio-wieczne Fausty, warzące w swych retortach panacea i kamienie filozoficzne, darownie wysyłające mozi na wynalezienie per p e t u m i m o b i l e — myśli ich, począta w praowoi alchemicznej, przy ujęciu Sawy znajduje arcezy wistnienie w postaci bombardowania serbskiej stolicy.

Zależa latwiej na lewo przeniocować traktat związkowy i zdradzić najser deczniejszego sojusznika, niżeli przewidzieć formę, w jaką się przyoblecze z szeregiem wieków brzemienna w znaczenie myśi ludzka.

To też pomimo, że jeden z najmedrzych Niemców, Artur Schopenhauer wyraził się: „Mówia, że Niemcy wynaleził proch, nie mogą jednak zgodzić się z „k. opitką” — zasnęła wznalaka — peripetium mobilis — przypała niewątpliwie dziełnym przedwini-koim.

Fr. Gal.

Wielka rada.

Na wyznaczone przez cesarza rosyjskiego w Smoleńsku na 23 września — rada Koronny saweznani — została oprowadzono ministerów — osłonkowie rady państwa i rady wojennej, szef armii i wiele osobistości, które cieszą się szczególniem zaufaniem cesarzem.

W Piotrogrodzie nadają radzie tej wielkie znaczenie. Oczekują powszechnie, że powzięte będą nowe decyzje i dokonane zmiany w dotychczasowym składowie ministerjum, jako też ustalenie nowego wewnętrznego kursu. Wielka liczba wybitnych osobistości została już zawięzawana na osobne audjencje u cesarza do Smoleńska.

Z komisji polsko-rosyjskiej.
Z Petersburga donoszą: Członkowie polsko-rosyjskiej komisji, obracającej od autonomii Polski, otrzymali w tydzień dniach drukowane egzemplarze protokołów z wszystkich obrad, które się dotychczas odbyły.

Współdział robotników.
Podług sprawozdania zamieszkanego w gziecie piotrogrodzkiej „Riecz” wywarło w całej postępowej części Rosji nader silne wrażenie urzędowe potwierdzenie faktu, że w skład centralnego rosyjskiego komitetu wojennego — przesyłano było: powołano też delegację przedstawicieli klasy robotniczej. Wspomniane wyżej pismo witało zarządzenie jako nową dowódę, że w komitecie poczyna obsonie panować bezstronność i sprawiedliwość. Przybranie delegatów robotniczych ma wielkie znaczenie już z tego, iż odąd będzie komitet rzeczywicie reprezentantem całej Rosji oraz wszystkich jej klas społecznych.

Niemcy w Serbji.
„Berl Tagbl.” pisze: Pierwsze nie-mieckie strzały nad brzegiem Dunaju są to głośna manifestacja dla państw powzrochnego przemyślnia, oraz podziwieniem dla dzielnej armji tureckiej i narodu tureckiego.

„Germania” pisze: że ofensywa niemiecka w Serbji jest nową fazą w rozwoju tej wojny.

„Voss Zeitg.” powiada, że rozpozycja ofensywa nasadzona jest po trąbka kontaktu ściślejszego pomiędzy państwami centralnymi a Turcją.

Odczw gubernatora.
Gubernator niemiecki w Warszawie generał Etdorf ogłosił w „Deutsche Warschauer-Zeitung” pod dnim 17 go września następujące obwieszczenie:

W ostatnim czasie usiłowano często niepokoić publiczność rozgłaszaniem wieści o braku węgla i artykułów spożywczych. Niema powodu do takiego niepokoiu, a obiegające pogłoski są przesadzone. Nie można zaprzeczyć, że wypadki wojenne spowodowały dla mieszkańców Warszawy utrudnienie w dostarczaniu niezbędnych artykułów. Niemieckie władze przedsięwzięły natychmiast odpowiednie kroki, aby praca w zakładach publicznych, służących do braku publicznemu, nie doznała przerw, aby zapewniono zaopatrywanie mieszkańców w chleb i węgle.

Z Łodzi.

Delegacja zaprowiantowania miasta przy magistracie łódzkiej ogłosiła następujący cennik artykułów spożywczych, sprzedawanych ze składów tężki komisji, a mianowicie:

- 1) Groch za funt 40 fen
- 2) Kasza orkiszowa jeden pud 9 marek
- 3) Kasza owsiana brak
- 4) Kasza psoczek pud 12 mk.
- 5) Sol pud 4 marki.
- 6) Ryżany pud 33 fen.
- 7) Cukru kostk brak
- 8) Herbata:
 - I gatunku funt 7 mk.
 - II „ „ 6 „
 - III „ „ 5 „
 - IV „ „ 3 „ 75 f.
- 9) Świec 1 funt i markę 10 fe nów.
- 10) Masło smietankowe duńskie 60 kilowa bezka 210 Mk.
- 11) Olej do palenia jeden funt 80 fenig.
- 12) Olej sezamowy funt i Mk. 80 fenig.

Zielone miasto.

(LWOW).

W dolnej części cmentarza jest miejsc przeznaczona dla „Zasłużonych”. Leży tam: Konopiecka, Chmielowska, Stanisław Szczepanowski i t. d.

Za cmentarzem z prawej strony, las zwany Pohlanką, ulubione niedzielne miejsce spaceru młodych rzemieślników, którzy wygrzywają się harmonij, kroczą obok wstrzyjonych koleżanek, często tam na murawie tającącej pary baczycy moza.

Od Pohlanki, lasem Cetnarówki, obok nowego ogrodu botanicznego, dojdziemy do parku Lyczakowskiego. U wejścia do parku króluję Bartosz Głowiak z armatą. Niedaleko boisko sokole. Ulicą Lyczakowską dochodzimy przed Namię stniczo; pałac ten ma nazwę „pod Kawkami”.

Przed pałacem — waty gubernatorskie, dokryte plantami drzew starych. Kościół Karmelitów na wzniesieniu, ul. Kurkowa, gdzie jest ogród Tuw — strzeleckiego i kilka klasztorów, a dalej pałac archiepiskupa rzymsko-katolickiego seminarjum duchownego i dochodzimy do parku zwanego „Wysokim Zamkiem”. Najstarszy z dotychczasowych w nim tkwi. Szerokie ulice, mocno zacienione, dają doświadku tym, którzy w lecie miasta opuścić nie mogą. Siedzą tu emeryci, podpierając brode na ławce, biegają dzieci z piłkami lub kółkami; młodzi tu widać wystrójonych kobiet, jakże poważnie i widowiny; widac całe mase domów, a dalej już pola zieleńca, widac fabryk parę na Zamarystynowie i Złenieniu, Podzamczu, parki zielona, dalej Janowskie, Kleparów. Stare dzwonia szumia i zdają się szeptać o dawnych, lepszych czasach. Na szczytę góry kopiec Unji. Usunęta jest szczytę kopca parę lat temu. Czyżby to był symbol?

Nie wystarczają jednak łwówianom tak liczne i piękne parki miejskie. Z wiosna, szczególnie w niedzielę i święta, już od godziny 2 ej po południu ruch, w tramwajach przepelnienie, tłumy na dworzec kolejowy się udają, a poczęt rozwoju wycieczkowców do Brachowicz, Zimnej Wody, Janowa, a na sławny tam piętnią za 60 i 50 marek lub odpowiedniemi wagoniem.

O karach tych podają do publicznej wiadomości i szczerzej ostrzegają, że w przyszłości każde przestąpienie tego wogo zakazu będzie bezwzględnie i jeszcze surowiej karane.

Wojni i sędziy mają dbać o ogłoszenie tego w loch wsiach i pilnować, aby zakaz nie był przekroczonej.

40 proc. od polowania.
Na potrzeby jeleństwa jest jeszcze do zbicia za pośrednictwem moim większa ilość 40 procentowej soli potasowej.

Cena wynosi Mk. 5.50 za 50 kigr. czyli 3 pudy w Częstochowie.

Zamowienia trzeba kierować przez szostkowsko do inie.

Wiosnianie z jedneji wsi powinni zgłaszać się po odbiór soli razem.

Częstochowa, d 21 września 1915.

Niemiecki Zarząd Cywilny Naczelnik Powiatu.

2 dnia powszedniego.
„Dobry trunek na frasunek” mówi mądre przysłowie. W braku zaś trunku zastąpić go może z powodzeniem wzajemne uzalenie się, czego dobry skłubek stwierdzają wszyscy. Albowiem, niewygodowane utrapienia gry-

Kalendarzyk

Dzień 24 w piątek N. M. P. od wtorku. Wschód słońca o godz. 5 m. 51. Zachód słońca o godz. 5 m. 52.

Wiadomości Międzywojennych:
1821 r. 4 kwietnia i Chodkiewicz.
1706 August II zawiera pokój z Karolem XII.

Rozporządzenia urzędowe.

Sekretarz sąpawnt.
Wszystkie zapasy i ilości sąpawntu, poczynając od jednego centnara, zostają niniejszym zaskwestrowane.

Każdy, kto posiada więcej po nad te ilości sąpawntu na składzie pod swym nadzorem, lub wogóle do swego rozporządzenia, obowiązany jest niniejszym ilości te piśmieinnie przed dnim 27 września b. r., wymieniacie ilość, adres i nazwisko posiadacza z deklarować: z miasta Częstochowy i przynależnych okręgów policyjnych w tutejszym Zarządzie Policji, z pozostałych zaś miejscowości bezpośrednio u miue.

Sprzedat, utycie, oraz wszelka przeróbka ilości zaskwestrowanych bez mego na skutek starań pismionych wyrażonego zezwolenia, jest zabroniona i pociąga za sobą w razie przekroczenia surową karę.

List gozozy.
Służacy domowy Marjar Doicz z Częstochowy, ul. Fabryczna nr. 10, lat 38, katolik, żonaty, zbiegł z Częstochowskiej wraz ze swą żoną.

Uprasza się o najbliższego wzięcia, oraz o zawiadomienie tutejszych aktów I. St. R. 52—15.

Krajania niemieckiego zbeża na sieczkę.
Za przestąpienie zamieszkanego w punk 10 „Gazety Powiatowej” Nr. 25 z dnia 23 lipca b. r. zakazu krajania niemieckiego zbeża na sieczkę ukaraniem już 12-tu włościan grzywną pieniężną po 40 i 50 marek lub odpowiedniemi wagoniem.

O karach tych podają do publicznej wiadomości i szczerzej ostrzegają, że w przyszłości każde przestąpienie tego wogo zakazu będzie bezwzględnie i jeszcze surowiej karane.

Wojni i sędziy mają dbać o ogłoszenie tego w loch wsiach i pilnować, aby zakaz nie był przekroczonej.

Częstochowa, w maju 1915.

7 dnia powszedniego.
„Dobry trunek na frasunek” mówi mądre przysłowie. W braku zaś trunku zastąpić go może z powodzeniem wzajemne uzalenie się, czego dobry skłubek stwierdzają wszyscy. Albowiem, niewygodowane utrapienia gry-

KRONIKA

Dzień 24 w piątek N. M. P. od wtorku. Wschód słońca o godz. 5 m. 51. Zachód słońca o godz. 5 m. 52.

Wiadomości Międzywojennych:
1821 r. 4 kwietnia i Chodkiewicz.
1706 August II zawiera pokój z Karolem XII.

Rozporządzenia urzędowe.

Sekretarz sąpawnt.
Wszystkie zapasy i ilości sąpawntu, poczynając od jednego centnara, zostają niniejszym zaskwestrowane.

Każdy, kto posiada więcej po nad te ilości sąpawntu na składzie pod swym nadzorem, lub wogóle do swego rozporządzenia, obowiązany jest niniejszym ilości te piśmieinnie przed dnim 27 września b. r., wymieniacie ilość, adres i nazwisko posiadacza z deklarować: z miasta Częstochowy i przynależnych okręgów policyjnych w tutejszym Zarządzie Policji, z pozostałych zaś miejscowości bezpośrednio u miue.

Sprzedat, utycie, oraz wszelka przeróbka ilości zaskwestrowanych bez mego na skutek starań pismionych wyrażonego zezwolenia, jest zabroniona i pociąga za sobą w razie przekroczenia surową karę.

List gozozy.
Służacy domowy Marjar Doicz z Częstochowy, ul. Fabryczna nr. 10, lat 38, katolik, żonaty, zbiegł z Częstochowskiej wraz ze swą żoną.

Uprasza się o najbliższego wzięcia, oraz o zawiadomienie tutejszych aktów I. St. R. 52—15.

Krajania niemieckiego zbeża na sieczkę.
Za przestąpienie zamieszkanego w punk 10 „Gazety Powiatowej” Nr. 25 z dnia 23 lipca b. r. zakazu krajania niemieckiego zbeża na sieczkę ukaraniem już 12-tu włościan grzywną pieniężną po 40 i 50 marek lub odpowiedniemi wagoniem.

O karach tych podają do publicznej wiadomości i szczerzej ostrzegają, że w przyszłości każde przestąpienie tego wogo zakazu będzie bezwzględnie i jeszcze surowiej karane.

Wojni i sędziy mają dbać o ogłoszenie tego w loch wsiach i pilnować, aby zakaz nie był przekroczonej.

Częstochowa, w maju 1915.

7 dnia powszedniego.
„Dobry trunek na frasunek” mówi mądre przysłowie. W braku zaś trunku zastąpić go może z powodzeniem wzajemne uzalenie się, czego dobry skłubek stwierdzają wszyscy. Albowiem, niewygodowane utrapienia gry-

Teatr „APOLLO” II Aleja 12.

Tylko 4 razy!

Czwartek 23, Piątek 24, Sobota 25 i Niedziela 26 Września r. b.

Kościuszkopod Racławicami

Sztuka narodowa w 7-miu obrazach ze śpiewami W. Anczyca.

Obraz I. O Prezydenta.
 II. Przyjście Kościuszki.
 III. Bitwa pod Racławicami.
 IV. Bartosz Głowiński.
 Ceny miejsc od 40 f. do 3.60 f. | Początek o 8 k. koniec o 9 p.

Obraz V. Okopy św. Trójcy.
 VI. Bitwa Racławicka.
 VII. Mobilizacja.
 VIII. Nobilitacja.
 Ceny miejsc od 40 f. do 3.60 f. | Początek o 8 k. koniec o 9 p.

Teatr „PARYSKI” II Aleja 19.

Program od środy 22 do piątku 24 Września 1915 roku.

HANDLARZE DUSZAMI

Wybitny dramat w 6 częściach z okliku
Białe niewolnice w Ameryce.
 Wykonanie najlepszych artystów amerykańskich.
 Część I. Zbrodnica organizacja. Część IV. Na tropie. Część V. Pewne poszlaki. Część VI. Reka sprawiedliwości.
 Kapiely na obrazach w języku polskim

Na scenie: **PROŚBĄ I ŻOŚCI**
 Operetka w 1 akcie W. Rapackiego

Pani Celinska i pan Hanusz
TANGO ARGENTINJ

druku, wskutek rozszerzenia się książki, zaczęła kwitnąć nauka, rozwijały się szkoły i powstała prasa czyli gazety.

Prasa dziś stała się jedną z najgłośniejszych podstaw oświaty. Ona stanowi nieodzowny pokarm duchowy. Jest ona strażą, którą co dzień nauco-czyliści się przyjmować. Jak bez chleba być się nie możemy, tak samo nie możemy się dziś obyć bez prasy. Dziennikarstwo, czyli prasa, stało się wogóle nadzwyczajną ważną dziedziną życia szerokiej warstwy społeczeństwa.

Uczni zapijają się z dzieła naukowe, lecz mimo to co dzień przetrzeć muszą gazetę, aby wiedzieć, co się dzieje w świecie. Innym ludziom gazeta zastępuje książki i dzieła naukowe. Gdzie i w niej mieści się wiele pouczających rzeczy.

Z tej właśnie przyczyny zastęgują pisma na jaknajwiększe rozszerzenie w celach krzewienia oświaty. Wstecznikiem i człowiekiem zacofanym jest ten, który nie czyta. Można się obyć w danym razie bez książek, lecz bez gazet być się nie można w naszych czasach. Dlatego należy nam popierać nasze dziennikarstwo.

Rozmaitości.

Miljon.

Obecnie żyjemy w epoce milionowych wojek i miliardowych długów. Pojęcie tych słów, miliona, a nawet miljarda, znane były bardzo dawno, określenie ich jednak dokładne sięga zaledwie kilkuset lat wstecz. Wszak znany twórca pierwszego niemieckiego podręcznika do buchalterji Riess nie znał jeszcze w roku 1669 słowa „miljon“ a na określenie jego używał wyrażenia „tysiąc tysięcy“. Słowo milion jest pochodzenia włoskiego. Włosi, którzy dawniej w wielu rzeczach, a wśród nich i w rachunkach przodowali całemu światu — czego dzisiaj o nich powiedzieć nie można — tuż w XIII wieku używali słowa „il milione“, które oznaczało „tysiąc tysięcy“. Włoszami językowi kodźcówka one, jest zwłasczkiem. Kiedy w XVII wieku okazała się konieczność ustalenia osobnego słowa na określenie tysięcy miljonów, wyznaczył je Francuzi, a nie, bowiem! wtedy mieszkali najbogatsi na świecie ludzie. Zatem słowo „le miliard“ jest pochodzenia francuskiego.

Sprzedżać cukru.

Komitet żywnościowy miejski od piątku 24 b. m. zorganizował detaliczną sprzedaż cukru na następujących zasadach:

- 1) Sprzedżać cukru odbywać się będzie w razie w 25 sklepach.
- 2) Cukier będzie sprzedawany jednej osobie w ilościach od 1 do 3 funtów po cenach:
 - faryna 20 kop. za funt.
 - koszka krajowa 25 kop. za funt. wyłącznie na mocy kwitów.
- 3) Kwity można otrzymać w biurach 10 Okręgów Kart Chlebowych i w Komitecie Żywnościowym. — Biura Okręgowe są czynne od g. 9 do 4 po poł. W kwitach oprócz ilości i wartości cukru będzie wskazany adres sklepu.

Biura Okręgowe mieszczą się:

- I Okręg — Zawódzie dom Kopinińskiego.
- II Okręg — Warszawska dom Szmulcwicka.
- III Okręg — Warszawska nr. 21, d. Kolińskiego.
- IV Okręg — Ogrodowa nr. 2 d. Rozenblatta.
- V Okręg — Fabryczna, Iglarnia.
- VI Okręg — Krakowska, fabr. Motetów.
- VII Okręg — Cerkiewna nr. 4 d. Frydrego.
- VIII Okręg — III Aleja nr. 52 d. Wilkoszewskiego.
- IX Okręg — Jasna nr. 41 dom Buchacza.
- X Okręg — Stradomska, fabryka „Stradom“.
- XI Okręg — Wieluńska d. Pawelkiewicza.

80 — Mateusz Grabelak, 81 — Garożarczyk Józef.
 82 — Grabowski Baltazar, 74 — Gude wicz Franciszka, 75 — Grondyś Józef, 76 — Gąpić Agnieszka, 77 — Gawron Marjanna, 83 — Grigel Katarzyna, 161 — Kudara Maria, 162 — Kulik Michał, 163 — Franciszka Koftus, 164 — Knisjak, 162 — Jadwiga Kiras, 165 — Królikowski Jan, 169 — Kaleta Józef, 170 — Kojackowski Bronisław, 171 — Antonina Kamińska, 172 — Stanisława Kolań, 173 — Józefa Kudłiska, 19 — Piotr Hartman, 20 — Hwiś Józef, 21 — Jan Haze, 47 — Teresa Janikowska, 48 — Franciszek Janik, 50 — Jan Jung Zwrocone.

Adolf Harkin dla Leona Butrymowicza, Kotowski Władysław, Adam Pomykała, Walenty Iwankowski, Michał Kwarciać, Feliks Zadros, Michał Hubicki, Jau Stępień, Franciszek Marcz, Maria Raczynska, Antoni Sprawka.

I komisji pośrednictwa w pracy.

W środę, 22-go b. m. z biura Komisji pośrednictwa w pracy przy ul. Dojazd nr. 9 wyjechało za granicę 25 robotników.

Zapewnić kowani.

Biuro Komisji pośrednictwa w pracy Dojazd 9, ogłasza, iż poszukuje się maszynisty do motoru turbinowego do mycia w okolicy.

Potrzebny jest człowiek starszy, uczciwy, znający się na turbinach.

Zgłaszać się należy natychmiast do biura Komisji pośrednictwa w pracy przy ul. Dojazd 9.

W centralnym biurze

W centralnym biurze pośrednictwa w pracy przy ul. Teatralnej Nr. 26 są do odebrania:

Pieniądze: dla Marij Karkowskiej w Kłobucku, Franciszki Nocoń w Ręszowicach, Katarzyny Stolcman ulica św. Barbary i Antonij Onogek na Zawadzki.

Spieszmy się!

Jak wiadomo sprzedaż losów loteryjnych idzie zółwim krokiem, zawdzięczając jak sądzimy, nie brakowi chęci, lecz odkładaniu na później. Spieszmy się więc, bo choćby nie nadzieje wygranej, to jednak więcej powinien zachęcać, cel, gdyż pieniądze te pozostaną u nas w Częstochowie, ociążając izy niedojemu. To też spieszmy się!

Dziś i jutro „Kościuszkę“ na ubogich uczniów.

Przypominamy, że z dzisiejszego piątku z rządu przedstawienia „Kościuszkopod Racławicami“ w Apollidya. Miller przeznaczona 10 proc. na książki i kafejki dla ubogich uczniów, co tembardziej prócz samej sztuki powinno zachęcić publiczność do zaopiniowania sali. Zwracamy uwagę, że sztuka zaczyna się punktualnie o 8 i 6 wiecz.

„Ciotka Karola“ na cel dobroczynny.

W poniedziałek 27 września w teatrze „Corso“ członkowie amatorskiego zespołu „Mały Parnas“ odegrają przekomiczną farsę angielską p. t. „Ciotka Karola“, która wywiodła w świat nie tylko wielość wesołości w teatrze Paryskim Zysk z przedstawienia przeznaczony jest na zasilenie funduszów Tow. Linas Hacedek.

Ostatni wyjazd na zimę.

Większej liczby robotników zawodowych potrzebuje Centralne Niemieckie Biuro pośrednictwa w pracy przy ul. Teatralnej nr. 26 (patrz dzisiejsze ogłoszenia).

Za nieprzejmowanie bonów.

za 3 rb. kary, Sara Przedborska (Nadrzeczna 2) — 1 rb., Chana Jarkowizna (II Aleja 32) — 1 rb., Chana Goldman (Garnarska 31) — 1 rb., Ruchla Baum (II Aleja 32) — 1 rb., Riwa Szwarzman (Nadrzeczna 28), Wigdor Federman (Nadrzeczna 68), Chana Kon (Warszawska 30), Sala Jędziska (Targowa 9), J. Welinger (Senatorska 17), Fajsla Orzech (Warszawska 24), Sura Kocwet (Warszawska, budka nr 290), Sura Moszkowicz (Zawodzie) Bajla Szlamkiewicz (II Aleja 36) i Horzki Staszewski (Ogrodowa 5), po 50 kop. wyszyscy.

Samowolne usunięcie.

Wobec wypadku zarzączy choroby w domu nr. 48 przy ulicy Krakowskiej, została na froncie tegoż wsielona przez policję zwykła tabliczka, która samowolnie usunęła Franciszka Górna. Górna skazano na 1 rb. kary.

Pomyślny kupiec.

Sklepiakrz Szymon Pelca, przy ul. Krakowskiej nr. 40, urządził się nader sprytnie, wprowadzając u siebie fałszywe wagi i, jak niosą wieść, zarabując na tem niezgorzej Uchó jednak u dzbanka urwało się, Pelca został pociągnięty do odpowiedzialności i skazany na 25 rubli kary, lub 5 dni aresztu.

Za tupno koni bez świadectw.

Jak wiadomo zabronionem jest kupowanie koni bez świadectw, to też za kupno takie Tomasz Łobodecki, zamieszkały w Zawisim, gm. Kamienica Polska i Jankiel Moszkowicz, zamieszkały przy ul. Krakowskiej nr. 15, zostali pociągnięci do odpowiedzialności Pierwszy z nich skazany został na grzywnę 20 marek, drugi 30-tu mk.

Zakazany handel.

Za handel w handlu zakazanym zostali pociągnięci do odpowiedzialności i skazani: Władysław Konopka (I Aleja 12) na 5 rb. kary, Berek Gliksman (Dojazd 31) — 5 rb., Porja Konsens (II Aleja 32) — 3 rb. i Graneck Krauze (II Aleja 25), M. Haber (I Aleja 8), H. Pik (III Aleja 48) po 1 rb. kary.

Z Rakowa.

Pod egidą Tow. Opieki nad dziećmi w Rakowie odbyło się tutaj w hali robotniczej Tow. B. Hantke w d. 7-go września b. r. przedstawienie amatorskie na chleb dla najbiedniejszych.

Za sprzedaży biletów osiągnięto rb. 80 k. 60.

Za sprzedaży programów osiągnięto brutto rb. 100.25.

Dochód netto rb. 60.11.

Rozebród: egzemplarze sztuczek i opita stemplowa rb. 7.05,

reparacja sceny i światła na scenie rb. 16.75,

wynajęcie akcesoriów scenicznych rb. 5.40,

przebieg pianin, mebli i ustawianie sceny rb. 8.80,

muzyka na przedstawieniu rubli 4.00.

Suma rozchodu rb. 40.14.

Zysk netto rb. 60.11.

Sumę czystego dochodu rb. 60.11 przelano do kasy Tow. Opieki nad dziećmi w Rakowie na cel wyżej wzmianczony.

Przeziwko szerokie sukienki.

W tych dniach Agencja telegraficzna Wolff rozesała do dzienników pismo pochodzące ze strony „bardzo powołanej“ zwrócone przeciwko nowej modzie noszenia szerokich i obfitych sukien w fałdy sukien.

Podczas, gdy niedawno, mówi autor pisma, panowała moda noszenia wąskich sukien, to w obecnej chwili, kiedy w całym państwie władze obradują nad tem jak zarządzić pewnemu brakowi materiału, powstaje je nowa moda noszenia szerokich i fałdzystych sukien i spódnic. Ponieważ nowa moda podnosi zapotrzebowanie materiału o 60—80 proc., więc aby uniknąć roztwarzania, szczególnie, o ile chodzi o tkaniny bawełniane, powinny strony zainteresowane porozumieć się z władzami państwowymi, aby przedsięwzięte przez te ostatnie środki zaradcze nie uległy pokrzyżowaniu.

Kobiety i dziewczęta, które za dobrych czasów wprost z kaptury nosiły wąskie sukienki, mogą w nich pozostać i teraz dla dobra „ojczyzny“.

Początki oświaty w Polsce.

Początki oświaty w Polsce szałcać należy w czasach królów Jagiellonów, która w kraju zaprowadziła chrześcijaństwo, wpieniwszy obrządek pogrzebów. Z tej przyczyny do chwili pierwszej przyniósł oświatę do Polski. Oni są pierwszymi nauczycielami narodu.

Niedługo potem zaprowadzono w kraju szkoły po miastach. Odąd naukę szeryli nietyko książka, lecz także kierownicy uczelni. Niewiele takich uczelni było z początku, lecz powoli ich liczba coraz bardziej wrazała. Nie wystawiajmy sobie otóż szkół w czasach dawnych na sposób naszych szkół nowoczesnych. Obecnie szkoły nasze są pod zarządem państwa, a w dawniejszych stolicach były pod zarządem władz kościelnych lub podlegały zarządom miast i radzie miejskiej. W dawnych wiekach nie znano także nadzorów żadnych, a dziś szkoły najrozszerzonym nadzorem podlegały. Wogóle stosunki dawniej były zupełnie inne.

Dziś w jednej izbie uczy jeden nauczyciel. Dawniej w jednej i tej samej izbie kilku nauczycieli równocześnie uczyło, a każdy wykładał co innego. Ławek nie znano. Uczniowie przynosili do izby szkolnej wiązki słomy, na której siadali, rozłożywszy ją na podłodze. Nie używano ani papieru, ani piór, ani kredy. Uczniowie mieli tabliczki pociągnięte woskiem i na tem wosku ryłcem ryli litery. Książek drukowanych nie było, gdyż druk w późniejszych czasach został wynaleziony. Z tej przyczyny w uczelniach przyswajano uczniom rzeczy pamięciowe. Szczególną uwagę zwracano na psalmy. Nauczyciel wotnym głosem wygłaszał poszczególne psalmy, a uczniowie za nim tak dźwiękotwarzali, aż stał się ich własnością duchową. Miał więc nauczyciel bardzo trudną pracę, lecz zadanie uczyłowy także nie było łatwa. Daleko łatwiej bowiem można na pamięć nauczyć się czegoś z książki, niż przez słuchanie.

Tak trudne były początki szkolnictwa i wskutek tego tak słabą była oświata w dawnych czasach. Lecz z biegiem stuleci wskutek wynalezienia

Teatr „ODEON” II Aleja 43

Program od środy 22 do piątku 24 Września

Stuart Kin

Zakończony dramat kryminalny, z przepięknym słynnym detektywem, w 3-eh częściach

Okolice Dardaneli (z natury)
SPÓZKA (komiczny)
BITWA A WODNA (kom.)
Wybrzeże morskie (z natury)

Zmiana programu w środy i soboty.
 Początek przedstawień o godzinie 5-jej w święta o godz. 3 po południu

Ceny miejsc:

Miejsce w Łody:	II Miejsce:	III Miejsce:	Wokół:
50 kop.	25 kop.	15 kop.	10 kop.
70 kop.	35 kop.	25 kop.	20 kop.

Dzieci do 10-letniej półcenę połowę.

Ostatnia okazja przed sezonem zimowym!

270 ślusarzy, maszynistów, pomocników, 250 robotników do fabryki cukru, poszukuje Biuro centrali niemieckiej robotników. ul. Teatralna № 26.

Panna inteligentna wędająca biegle niemieckim i polskim potrzebuje do udzielenia lekcji niemieckiego (konwersacja) Otwary w Realskiej „Głota“ z podaniem fotografii. 692

Potrzebny stróż ulicy Skołona Nr. 15. 691

Sprzedaje się palno dobre, duże na wieszanie w łazience. Władosław i Jurtkowi Wieluńska 5. 690

Kupię kase ogólniarzki używaną. Zgłoszenia zwracać do Adm. Głosa Częstochobskiego pod Nr. 6666. 014-

Znaję pasport wydany przez magistrat w Częstochowie pow. Zasił na imię Mieczysław Lipiński. 687-

Pokój umeblowany do wynajęcia wprost Powiatu Skołona 9, Galicki.

Kupię meble mahoniowe do saloniku. Otwarty sub P. w Częstoch. 682-